

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

ORODHA YA SHUGHULI ZA LEO

MKUTANO WA KUMI NA NANE

KIKAO CHA KUMI

06 FEBRUARI, 2015

ORODHA YA SHUGHULI ZA LEO

MKUTANO WA KUMI NA NANE

KIKAO CHA KUMI – TAREHE 06 FEBRUARI, 2015

I. HATI ZA KUWASILISHA MEZANI:

WAZIRI WA FEDHA:

Muhtasari wa Tamko la Sera ya Fedha (Mapitio ya Nusu Mwaka), Februari, 2015. [*The Monetary Policy Statement (The Mid Year Review), February, 2015*].

MWENYEKITI WA KAMATI TEULE YA BUNGE:

Taarifa ya Kamati Teule iliyoundwa kuchunguza na kuchambua Sera mbalimbali zinazohusu masuala ya Ardhi, Kilimo, Mifugo, Maji na uwekezaji ili kubaini kasoro zilizomo katika matumizi ya Ardhi.

II. MASWALI:

OFISI YA WAZIRI MKUU:

107. MHESHIMIWA EZEKIA DIBOGO WENJE (NYAMAGANA):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri Mkuu:- Mtu anapokuwa mfungwa/ mahabusu hakumwondolei haki zake za msingi kama vile haki ya kuishi, na haki ya uraia; na kwa kuwa moja ya sifa ya mtu kupiga kura ni Uraia:-

Je, ni kwa nini wafungwa na mahabusu wa nchi hii hawaruhusiwi kupiga kura.

108. MHESHIMIWA DKT. HENRY DAFA SHEKIFU (LUSHOTO):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri Mkuu:- Suala la kuwawezesha wajasiriamali na vikundi mbalimbali vya wananchi wanaojitahidi kupambana na umasikini ni jambo muhimu sana:-

(a) Je, Serikali ina mkakati gani wa dhati wa kuwawezesha wajasiriamali na vikundi mbalimbali vinavyohitaji msaada;

(b) Je, kwa nini Serikali isianzishe chombo au Benki ya Wajasiriamali.

109. MHESHIMIWA DKT. LUCY SAWERE NKYA (MOROGORO KUSINI MASHARIKI):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri Mkuu:- Halmashauri ya Morogoro haina Hospitali ya Wilaya hivyo kulazimu wagonjwa kusafiri umbali mkubwa kufuata huduma hiyo Mjini Morogoro:-

Je, ni lini Serikali itajenga hospitali ya Wilaya katika Halmashauri hiyo ili kuwapunguzia Wananchi usumbufu wa kufuata huduma za kitaalamu Morogoro Mjini.

WIZARA YA FEDHA:

110. MHESHIMIWA ASSUMPTER NSHUNJU MSHAMA (NKENGE):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Fedha:- **VICOBA** vimekuwa mkombozi na msaada mkubwa katika kuondoa umasikini hasa kwa watu wenye kipato kidogo na wanaokaa pamoja:-

Je, ni lini Serikali italetwa sera au muswada ili **VICOBA** vidhaminiwe na kutambuliwa kama **SACCOS**.

**111. MHESHIMIWA JAKU HASHIM AYOUB
(B.L.W):**

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Fedha:-
Maamuzi ya Naibu Kamishna wa Mamlaka ya
Mapato Tanzania (**TRA**) ambaye yupo
Zanzibar hayana uzito kwa bidhaa
zinazoingizwa nchini kupitia Zanzibar ambapo
ushuru wa bidhaa hizo hukadiriwa upya mara
zinapofika Tanzania Bara:-

- (a) Je, kuna ulazima gani kwa **TRA** kuwa na Afisa Mwandamizi wa Cheo cha Naibu Kamishna kwa upande wa Zanzibar mwenye watumishi wengi chini yake wakati kazi wanazofanya za kukagua na kuzifanyia tathmini bidhaa zinazoingizwa nchini kupitia Zanzibar hazitambuliwi na Mamlaka husika Tanzania Bara;
- (b) Je, Serikali haioni kuwa utaratibu wa kuichukulia Zanzibar kama nchi ya kigeni unakiuka Katiba ya Nchi na makubaliano katika Hati ya Muungano.

WIZARA YA MAMBO YA NDANI YA NCHI:

112. MHESHIMIWA MUSTAPHA BOAY AKUNAAY (MBULU):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi:- Kwa Mujibu wa Kifungu cha 11 na 12 cha Sheria ya Mwenendo wa Makosa ya Jinai Sura ya 20 R.E 2002 Askari Polisi au mtu yeyote anayemkamata mtuhumiwa haruhusiwi kumuua:-

Je, Serikali inachukua hatua gani kwa Askari wa Jeshi la Polisi wanaowapiga na wanaowaua watuhumiwa walio chini ya ulinzi wakidai kuwa wanatoroka.

113. MHESHIMIWA RITTA ENESPHER KABATI (VITI MAALUM):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi:-

- (a) Je, ni nchi ngapi ambazo Tanzania tuna utaratibu wa kubadilishana wafungwa;
- (b) Kama zipo, ni nchi zipi hizo na ni wafungwa wangapi ambao tumeshafanya nazo zoezi hilo la kubadilishana wafungwa.

WIZARA YA MAJI:

114. MHESHIMIWA DKT. AUGUSTINO LYATONGA MREMA (VUNJO):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Maji:-

Je, Serikali ina mpango gani wa kusambaza maji ya kutosha kwa ajili ya matumizi ya Wananchi katika kijiji cha Kitotoni Njiapanda, Himo.

WIZARA YA MAMBO YA NJE NA USHIRIKIANO WA KIMATAIFA:

115. MHESHIMIWA MWANAKHAMIS KASSIM SAID (VITI MAALUM):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Kimataifa:- Wako Vijana kumi na watano (15) waliosomea masuala ya mambo ya nje walioahidiwa kuwa wataajiriwa pindi watakapomaliza mafunzo hayo lakini hadi sasa hawajaajiriwa:-

(a) Je, Serikali ina mpango gani wa kutekeleza ahadi hiyo;

(b) Je, kwa nini mpaka sasa hivi Vijana hao hawajaajiriwa.

WIZARA YA KILIMO, CHAKULA NA USHIRIKA:

116. MHESHIMIWA MAGDALENA HAMIS SAKAYA (VITI MAALUM):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Kilimo, Chakula na Ushirika:- Mwaka 2014/2015 Serikali ilianzisha utaratibu mpya wa kuwapatia wakulima pembejeo za kilimo na Vyama vya Ushirika kupata mkopo kutoka katika Taasisi za Fedha ili kuongeza uzalishaji:-

Je, Serikali imejipanga vipi kuhakikisha mazao ya wakulima yanapata masoko ya uhakika ili waweze kulipa mikopo kwa wakati.

WIZARA YA KAZI NA AJIRA:

117. MHESHIMIWA SYLVESTER MASSELE MABUMBA (DOLE):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Kazi na Ajira:- Suala la ajira hapa nchini limekuwa ni tatizo kubwa sana:-

Je, Serikali ina mkakati gani wa kulipatia ufumbuzi tatizo hilo.

118. MHESHIMIWA MENDRAD LUTENGANO KIGOLA (MUFINDI KUSINI):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Kazi na Ajira:-Taifa linakabiliwa na tatizo kubwa la ajira kwa vijana wanaomaliza vyuo vikuu:-

(a) Je, Serikali ina mikakati gani ya kuhakikisha kuwa vijana wote wanaomaliza vyuo vikuu wanatafutiwa kazi;

(b) Je, kwanini Serikali isiandae mikakati maalum ya kuwapa vijana mitaji kwa njia ya mikopo ili waweze kujiajiri.

WIZARA YA MALIASILI NA UTALII:

119. MHESHIMIWA SULEIMAN NCHAMBI SULEIMAN (KISHAPU):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Maliasili na Utalii:-

Ujangili umekithiri sana nchini:- Je, kwa nini Serikali isisitiche uwindaji wa kitalii na wa kiraia kwa kipindi cha miaka kumi (10) kama ilivyowahi kufanya huko nyuma.

**120. MHESHIMIWA CLARA DIANA MWATUKA
(VITI MAALUM):**

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Maliasili na Utalii:- Bonde la Mto Lukuledi katika eneo la Vijiji vya Nanganga ya Masasi na Nanganga ya Ruangwa lina ardhi nzuri na yenye rutuba; na Mto huo ni makazi ya Viboko ambao huharibu sana Mazao katika Mashamba ya Wakazi wa eneo hilo, na Uongozi wa Wilaya unafahamu tatizo hilo:-

Je, kwa nini Serikali isifanye utaratibu wa kuleta Game Skaut ili kuwaondoa Viboko hao.

WIZARA YA NISHATI NA MADINI:

**121. MHESHIMIWA MCH. LUCKSON NDAGA
MWANJALE (MBEYA VIJIJINI):**

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Nishati na Madini:- Kumekuwepo na uvumi kwamba Mlima Mbalizi Mbeya Vijijini una madini ya Urani na mengine kutokana na utafiti uliofanywa na Makampuni kadhaa katika mlima huo:-

a) Je, Habari hizi ni za kweli;

b) Kama habari hizo ni za kweli, Je, ni lini kazi ya kuchimba Madini hayo itaanza.

WIZARA YA MAWASILIANO, SAYANSI NA TEKNOLOJIA:

122. MHESHIMIWA ALBERT OBAMA NTABALIBA (MANYOVU):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia:- Katika Jimbo la Manyovu maeneo ya Vijiji vya Kinazi na Kajawa bado mawasiliano ni hafifu sana:-

Je, ni lini minara itawekwa katika vijiji hivyo ili kurahisisha mawasiliano.

III. HOJA ZA KAMATI:

MWENYEKITI WA KAMATI TEULE YA BUNGE:

Kwamba, Bunge lipokee Taarifa ya Kamati Teule iliyoundwa kuchunguza na kuchambua Sera mbalimbali zinazohusu masuala ya Ardhi, Kilimo, Mifugo, Maji na uwekezaji ili kubaini kasoro zilizomo katika matumizi ya Ardhi.

DODOMA

DKT. T. D. KASHILILAH

06 FEBRUARI, 2015

KATIBU WA BUNGE